

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
MESLEKÎ VE TEKNİK EĞİTİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

GÜZEL SANATLAR LİSESİ

TEMEL DESEN DERSİ

Öğretim Programı

2022

İÇİNDEKİLER

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI 3

1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GENEL AMAÇLARI	3
1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ	3
1.2.1. Değerlerimiz	4
1.2.2. Yetkinlikler	4
1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI	5
1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI	6

2. TEMEL DESEN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI 7

2.1. TEMEL DESEN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI	7
2.2. TEMEL DESEN DERSİNE ÖZGÜ BECERİLER.....	8
2.3. TEMEL DESEN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR	8
2.4. KAZANIM SAYISI VE SÜRE TABLOSU	9

3. TEMEL DESEN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI 10

3.1. KAZANIMLARIN YAPISI	10
3.2. ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	11

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Bilim ve teknolojide yaşanan hızlı değişim, bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçları, öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki yenilik ve gelişmeler bireylerden beklenen rolleri de doğrudan etkilemiştir. Bu değişim; bilgi üretebilen ve bu bilgiyi hayatta işlevsel olarak kullanabilen, problem çözebilen, eleştirel düşünebilen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip, empati yapabilen, topluma ve kültüre katkıda bulunabilen bir bireyi tanımlamaktadır. Öğretim programları; bu niteliklere sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek şekilde salt bilgi aktarmaktan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırma hedefli, sade ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda bir taraftan farklı konu ve sınıf düzeylerinde sarmal bir yaklaşımla tekrar eden kazanım ve açıklamalara, diğer taraftan bütünsel ve bir kerede kazandırılması hedeflenen öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Bu kazanım ve açıklamalar ile öğrenme çıktıları ilgili disiplinin yetkin, güncel ve geçerli olduğunu; eğitim öğretim sürecinin hayatla doğrudan ilişkili şekilde tasarlandığını gösterir niteliktedir. Bu kazanımlar ve bu kazanımların sınırlarını belirleyen açıklamalar; sınıflar ve eğitim kademeleri düzeyinde değerler, beceriler ve yetkinlikler perspektifinde bütünlük sağlayan bir bakış açısıyla yalın bir içeriğe işaret etmektedir. Böylelikle üst bilişsel becerilerin kullanımına yönlendiren, anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayan, sağlam ve önceki öğrenmelerle ilişkilendirilmiş, diğer disiplinlerle ve günlük hayatla değerler, beceriler ve yetkinlikler çerçevesinde bütünleşmiş bir öğretim programları toplamı oluşturulmuştur.

1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GENEL AMAÇLARI

Öğretim programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları" ile "Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri" esas alınarak hazırlanmıştır.

Eğitim öğretim programlarıyla sürdürülen tüm çalışmalar; okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim seviyelerinde birbirini tamamlayıcı bir şekilde aşağıdaki amaçlara ulaşmaya yöneliktir:

1. Okul öncesi eğitimi tamamlayan öğrencilerin bireysel gelişim süreçleri göz önünde bulundurularak bedensel, zihinsel ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini desteklemek
2. İlkokulu tamamlayan öğrencilerin gelişim düzeyine ve kendi bireyselliğine uygun olarak ahlaki bütünlük ve öz farkındalık çerçevesinde, öz güven ve öz disipline sahip, gündelik hayatta ihtiyaç duyacağı temel düzeyde sözel, sayısal ve bilimsel akıl yürütme ile sosyal becerileri ve estetik duyarlılığı kazanmış, bunları etkin bir şekilde kullanarak hayata yönelen, sağlıklı bireyler olmalarını sağlamak
3. Ortaokulu tamamlayan öğrencilerin ilkokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimsemiş, haklarını kullanan ve sorumluluklarını yerine getiren, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nde (TYÇ) ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzeydeki beceri ve yetkinlikleri kazanmış bireyler olmalarını sağlamak
4. Liseyi tamamlayan öğrencilerin ilkokulda ve ortaokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimseyip hayat tarzına dönüştürmüş, üretken ve aktif vatandaşlar olarak yurdumuzun iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunan, TYÇ'de ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzeydeki beceri ve yetkinlikleri kazanmış, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yükseköğretime, bir mesleğe ve hayata hazır bireyler olmalarını sağlamak

1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ

Eğitim sistemimizin temel amacı değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip bireyler yetiştirmektir. Bilgi, beceri ve davranışlar, öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken değerlerimiz ve yetkinlikler bu bilgi, beceri ve davranışlar arasındaki bütünlüğü sağlamaktadır. Değerlerimiz, toplumumuzun millî ve manevi kaynaklarından damıtılarak dünden bugüne ulaşmış ve yarınlara aktarılabilecek öz mirasımızdır.

Yetkinlikler ise bu mirasın hayata ve insanlık ailesine katılmasını ve katkıda bulunmasını sağlayan eyleme dayalı becerilerimizdir. Bu yönüyle değerlerimiz ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir şekilde teori ve pratik bütünlüğünü sağlayan asli parçamızı oluşturmaktadır. Güncellik içinde öğrenme öğretme süreçleriyle kazandırmaya çalıştığımız bilgi, beceri ve davranışlar ise bizi biz yapan değerlerimizin ve yetkinliklerin günün şartları içinde görünürlük kazanma araç ve platformlarıdır; günün şartları içinde değişiklik gösterebilir yapısıyla arızidir ve bu sebeple sürekli gözden geçirmelerle güncellenerek yenilenmektedir.

1.2.1. Değerlerimiz

Değerlerimiz öğretim programlarının perspektifini oluşturan ilkeler toplamıdır. Kökleri geleneklerimiz ve dünümüz içinde bulunmakta, gövdesi ve dalları bu köklerden beslenerek bugünüme ve yarınlarımıza uzanmaktadır. Temel insani özelliklerimizi oluşturan değerlerimiz, hayatın rutin akışında karşılaştığımız sorunlarla başa çıkmada eyleme geçmemizi sağlayan gücün kaynağıdır.

Bir toplumun geleceği, değerlerini benimseyen ve bu değerleri sahip olduğu yetkinliklerle ete kemiğe büründüren insanlara bağlıdır. Bundan dolayı eğitim sistemimiz, her bir üyesine uygun ahlaki kararlar alma ve bunları davranışlarında sergileme yeterliliğini kazandırmayı amaçlamaktadır. Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarıya odaklanan, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Asli görevi temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmektir; yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi, değerleri kazandırma işlevini eğitim programlarını da kapsayan eğitim ortamıyla yerine getirir. Eğitim programı; öğretim programları, öğrenme öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Bu anlayışla değerlerimiz öğretim programlarında ayrı bir program veya öğrenme alanı, ünite, konu vb. olarak görülmemiştir. Tam aksine bütün eğitim sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, öğretim programlarının her birinde ve her bir biriminde yer almıştır.

Öğretim programlarında yer alan kök değerler; adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverliktir. Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına hem ilişkili olduğu alt değerlerle hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.

1.2.2. Yetkinlikler

1. Ana dilde iletişim: Kavram, düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme, yorumlama (dinleme, konuşma, okuma, yazma); eğitim ve öğretim, iş yeri, ev, eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmadır.

2. Yabancı dillerde iletişim: Çoğunlukla ana dilde iletişimin temel beceri boyutlarını paylaşmakta olup duygu, düşünce, kavram, olgu ve görüşleri hem sözlü hem yazılı olarak kişinin istek ve ihtiyaçlarına göre eğitim ve öğretim, iş yeri, ev, eğlence gibi uygun bir dizi sosyal ve kültürel bağlamda anlama, ifade etme ve yorumlama becerisine dayalıdır. Yabancı dillerde iletişim, aracılık etme ve kültürler arası anlayış becerilerini de gerektirmektedir. Dinleme, konuşma, okuma ve yazma boyutları bireyin yeterlilik seviyesi, sosyal ve kültürel geçmişi, çevresi, ihtiyaçları ve ilgilerine bağlı olarak farklı diller arasında değişiklik gösterecektir.

3. Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler: Günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Sağlam bir aritmetik becerisi üzerine inşa edilen süreç, faaliyet ve bilgiyi vurgulamaktadır. Matematiksel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematiksel modlarını farklı derecelerde kullanma beceri ve isteğini içermektedir.

Bilimde yetkinlik, soruları tanımlamak ve kanıta dayalı sonuçlar üretmek amacıyla doğal dünyanın açıklanmasına yönelik bilgi varlığına ve metodolojiden yararlanma beceri ve arzusuna atıfta bulunmaktadır. Teknolojide yetkinlik, algılanan insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak

görülmektedir. Bilim ve teknolojide yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatan-
daş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır.

4. Dijital yetkinlik: İş, günlük hayat ve iletişim için bilgi iletişim teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılması kapsamaktadır. Söz konusu yetkinlik; bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ayrıca internet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.

5. Öğrenmeyi öğrenme: Bireyin kendi öğrenme eylemini etkili zaman ve bilgi yönetimini de kapsayacak şekilde bireysel olarak veya grup hâlinde düzenleyebilmesi için öğrenmenin peşine düşme ve bu konuda ısrarcı olma yetkinliğidir. Bu yetkinlik, bireyin var olan imkânları tanıyarak öğrenme ihtiyaç ve süreçlerinin farkında olmasını ve başarılı bir öğrenme eylemi için zorluklarla başa çıkma yeteneğini kapsamaktadır. Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelir. Öğrenmeyi öğrenme; bilgi ve becerilerin ev, iş yeri, eğitim öğretim ortamı gibi çeşitli bağlamlarda kullanılması ve uygulanması için önceki öğrenme ve hayat tecrübelerine dayanılması yönünde öğrenenleri harekete geçirir.

6. Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler: Kişisel, kişiler arası ve kültürler arası yetkinlikleri içermektedir. Bireylerin farklılaşan toplum ve çalışma hayatına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân sağlayacak, gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsar. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise bireyleri toplumsal ve siyasal kavram ve yapılarla ilişkin bilgiye, ulaşmalarını demokratik ve aktif katılım kararlılığıyla medeni hayata tam olarak katılmaları için donatmaktadır.

7. İnisiyatif alma ve girişimcilik: Bireyin düşüncelerini eyleme dönüştürme becerisini ifade etmektedir. Yaratıcılık, yenilik ve risk almanın yanında hedeflere ulaşmak için planlama ve proje yönetme yeteneğini de içerir. Bu yetkinlik, herkesi sadece evde ve toplumda değil, işlerine ait bağlam ve şartların farkında olabilmeleri ve iş fırsatlarını yakalayabilmeleri için aynı zamanda iş hayatında da desteklemekte; toplumsal ve ticari etkinliklere girişen veya katkıda bulunan kişilerin ihtiyaç duydukları daha özgün bilgi ve beceriler için de bir temel teşkil etmektedir. Etik değerlerin farkında olmayı ve iyi yönetişimi desteklemeyi de kapsar.

8. Kültürel farkındalık ve ifade: Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin öneminin takdiridir.

1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Her birey birbirinden farklı kişisel özelliklere sahiptir. Bu sebeple öğretim programlarının ve buna bağlı olarak ölçme ve değerlendirme sürecinin “herkese uygun”, “herkes için geçerli ve standart” olması insan doğasına ters-tir. Dolayısıyla ölçme ve değerlendirme sürecinde azami çeşitlilik ve esneklik anlayışıyla hareket edilmesi şarttır. Öğretim programları bu açıdan bir yol göstericidir. Öğretim programlarından ölçme ve değerlendirmeye ait bütün unsurları içermesini beklemek gerçekçi bir yaklaşım değildir. Eğitimde çeşitlilik; birey, eğitim düzeyi, ders içeriği, sosyal ortam, okul imkânları vb. iç ve dış dinamiklerden ciddi şekilde etkilendiği için ölçme ve değerlendirme uygulamalarının etkililiğini sağlamada öncelik öğretim programlarında değil, eğitim uygulayıcılarında ve öğretmenlerdedir. Bu noktada özgünlük ve yaratıcılık öğretmenlerden temel beklentidir.

Bu bakış açısından hareketle öğretim programlarında ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yön veren ilkeleri aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür:

1. Ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğretim programının tüm bileşenleri ile azami uyum sağlamalı, bu çalışmalarda kazanım ve açıklamaların sınırları esas alınmalıdır.
2. Öğretim programı, ölçme sürecinde kullanılabilecek ölçme araç ve yöntemleri açısından uygulayıcılara kesin sınırlar çizmez, sadece yol gösterir. Ancak tercih edilen ölçme ve değerlendirme araç ve yönteminde gereken teknik ve akademik standartlara uyulmalıdır.

3. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır ve eğitim süreci boyunca yapılır. Ölçme sonuçları tek başına değil, izlenen süreçlerle birlikte bütünlük içinde ele alınır.
4. Bireysel farklılıklardan dolayı bütün öğrencileri kapsayan, bütün öğrenciler için genelgeçer, tek tip bir ölçme ve değerlendirme yönteminden söz etmek uygun değildir. Öğrencilerin akademik gelişimi tek bir yöntem veya teknikle ölçülüp değerlendirilmez.
5. Eğitim sadece “bilme (düşünce)” için değil, “hissetme (duygu)” ve “yapma (eylem)” için de verilir; dolayısıyla eğitimde sadece bilişsel ölçümler yeterli kabul edilemez.
6. Çok odaklı ölçme ve değerlendirme esastır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğretmen ve öğrencilerin aktif katılımıyla gerçekleştirilir.
7. Bireylerin ölçme ve değerlendirmeye konu olan ilgi, tutum, değer ve başarı gibi özellikleri zamanla değişebilir. Bu sebeple söz konusu özellikleri tek bir zamanda ölçmek yerine süreç içindeki değişimleri dikkate alan ölçümler kullanmak esastır.

1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Öğretim programları geliştirilirken insanın çok yönlü gelişim özelliklerine dair bilimsel bilgi ve birikim dikkate alınarak bütün bileşenler arasında ahengi gözetilen bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu bağlamda bazı temel gelişim ilkelerine değinmek yerinde olacaktır.

Öğretim programları, insanın gelişiminin belirli bir dönemde sonlanmadığı ve hayat boyu sürdüğü ilkesi ile hazırlanmıştır. Bu sebeple öğretim programlarında bireylerin yaş dönemlerine dair gelişim özellikleri gözetilerek destekleyici önlemler alınması önerilmektedir.

Gelişim, hayat boyu sürer fakat bir örnek yapıda değildir. Evreler hâlinde ilerler ve her evrede bireylerin gelişim özellikleri farklıdır. Evrelerin başlangıç ve bitişleri de homojen değildir. Programlar bunu olabildiğince göz önünde bulunduran bir hassasiyetle yapılandırılmıştır. Programların amaç ve kazanımlarını gerçekleştirme sürecinde gerekli uyarlamaların öğretmen tarafından yapılması beklenir.

Gelişim dönemleri ardışık ve değişmeyen bir sıra izler. Her evrede olup bitenler takip eden evreleri etkiler. Öte yandan bu ardışıklık basitten karmaşığa, genelden özele ve somuttan soyuta doğru gelişim gibi belirli yönelimlerle karakterize edilir. Program geliştirme sürecinde söz konusu yönelimler hem bir alandaki yeterliliği oluşturan kazanım ve becerilerin ön şart ve ardıllığı noktasında dikkate alınmış hem de derslerin sınıf düzeyinde dağılımı ve birbirleriyle ilişkilerinde göz önünde bulundurulmuştur.

Öğretim programlarında insan gelişiminin bir bütün olduğu ilkesi ile hareket edilmiştir. İnsanın farklı gelişim alanlarındaki özellikleri birbirleri ile etkileşim hâlinindedir. Söz gelimi dil gelişimi düşünce gelişimini etkiler ve düşünce gelişiminden etkilenir. Bu sebeple öğretmenlerden öğrencinin edindiği bir kazanımın, onun gelişiminde başka bir alanı da etkileyeceğini dikkate almaları beklenir.

Öğretim programları bireysel farklılıklara ilişkin hassasiyetler göz önünde bulundurularak yapılandırılmıştır. Kalıtsal, çevresel ve kültürel faktörlerden kaynaklanan bireysel farklılıklar ilgi, ihtiyaç ve yönelme açısından da kendini belli eder. Bireyler hem başkalarından farklılık gösterir hem de kendi içinde farklı özelliklere sahiptir.

Gelişim hayat boyu sürmekle birlikte bu gelişimin hızı evrelere göre değişkendir. Hızın yüksek olduğu evreler gelişim açısından riskli ve kritiktir. Söz gelimi ergenlik dönemi kimlik edinimi için kritik dönemdir ve eğitim bu dönemde kimlik edinimini destekleyici sosyal etkileşimleri artırır ve yönetir. Bu sebeple öğretmenlerin gelişim hızının yüksek olduğu zamanlarda öğrencilerin durumuna daha duyarlı davranması beklenir.

2. TEMEL DESEN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

İnsanlık tarihinin ilk dönemlerinde mağara duvarlarına yapılan çizimlerle başlayan ve günümüze kadar gelişerek devam eden desen, plastik sanatlar eğitiminde önemli bir yer tutmaktadır. Yaratıcı düşüncenin geliştirilmesi için okul öncesi, ilk, orta, lise, yüksek öğretim sürecinde sanat eğitimi öğrencinin yaratıcılığına, öz güvenine ve görsel öğrenme becerisine katkı sağlamaktadır. Sanat eğitimi ile görsel düşünme ve görsel algı arasındaki bağ; bireylerin görsel, mantıksal ve matematiksel düşünme becerilerini artırır.

Temel Desen Dersi Öğretim Programı; öğrencilerin motor becerilerinin, estetik algılarının ve üç boyutlu uzamsal zekâlarının geliştirilmesi, yaratıcı düşünceye ve analiz yapmaya yöneltilmesi için 9. sınıflarda 2 saat uygulanmak üzere hazırlanmıştır.

Desen Bilgisi, Deseni Oluşturan Öge ve İlkeler, Kompozisyon, Temel Perspektif, Nesne Etütleri ve Antik Modelden Desen başlığında üniteler tasarlanmıştır. Temel desen dersi uygulama aşamasında nesnelerin anatomik özelliklerine uygun aktarımında, desen çizim yöntemlerinin temelini oluşturan üç boyutlu geometrik formların (küp, prizma, silindir, konik vb.) öğrenciye öncelikli olarak öğretilmesi ve bu geometrik formlardan yola çıkarak nesne çözümlemeleri yapmaları, oran-orantıyı, doğru ölçülendirmeyi, ön-orta-arka planı bilmeleri ve çizime aktarmaları hedeflenmiştir.

Temel desen öğretimi aşamasında üç boyutlu geometrik nesnelerin kullanılmasının amacı; çizimde derinliğin, büyüklüğün, biçimler arasındaki ilişkinin kâğıt ya da bir düzlem üzerinde asıl temel görünüşlerine uygun olarak aktarılmasını sağlamaktır. Böylelikle program, temel desen dersi alan öğrenciye, bütünü oluşturan elemanların birbiriyle olan doğrudan ya da dolaylı ilişkilerini algılamada yol gösterici olmakta, biçimler arasındaki yapı özelliklerini ve biçimlerin birbirine olan kütleli etkilerini kavratmakta, üçüncü boyut içindeki değişimlerini ve birbirleri arasındaki hareketlerin gözlenmesini sağlamaktadır.

2.1. TEMEL DESEN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI

Bu programla öğrencilerin aşağıda belirtilen amaçlara ulaşmaları beklenmektedir:

- Kendini çizim yoluyla ifade edebilmeleri
- Çalışmalarında zamanı planlı ve verimli kullanma alışkanlığı kazanmaları
- Desen hakkında bilgi sahibi olmaları
- Desen çizim becerisi kazanmaları
- Desen çalışmalarını görsel bir iletişim biçimi olarak kullanmaları
- El, göz ve beyin koordinasyonu yeterliliği kazanmaları
- Grup bilinci, birlikte hareket etme, sorumluluk, paylaşım ve empati becerisi kazanmaları
- Yaratıcılık becerilerini geliştirmeleri
- Estetik algı ve sanatsal duyarlılık kazanmaları
- Çevreyi gözlemleme becerisi kazanmaları
- Sergi ve performans becerisi kazanmaları
- Bilinçli bir sanat izleyicisi olmaları
- Ulusal ve uluslararası sanat etkinlikleri ile toplumun sosyal ve kültürel gelişimine katkıda bulunmaları

2.2. TEMEL DESEN DERSİNE ÖZGÜ BECERİLER

Temel Desen Dersi Öğretim Programı ile ulaşılması beklenen alana özgü beceriler şunlardır:

- Gözlem yapma
- Disiplinli çalışma
- Eleştirel düşünme
- Algılama
- Yaratıcı düşünme
- Özgün olma
- Araştırma
- Desene uygun çizim aracını kullanma
- Desen çiziminde doğru ölçü alma
- Desen çiziminde doğru kompozisyon oluşturma
- Desende farklı teknikleri görme
- Çizgiyi kullanma
- Kalın, orta, ince çizgi değerleri ile çizgi türlerini çalışmalarında kullanma
- Oran, orantı kullanarak desen çizme
- Desen çiziminde ışık gölgeyi kullanma
- Açık, orta, koyu ton değerlerini uygulama
- Perspektif türlerini çalışmalarında kullanma
- Perspektif ile derinlik, uzaklık algısı içeren tasarımlar oluşturma

2.3. TEMEL DESEN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- Temel Desen Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin çizim kabiliyetinin üst seviyeye ulaşması hedeflenmektedir.
- Temel Desen Dersi Öğretim Programı ile kazandırılması hedeflenen teknik becerilerin yanında programın evrensel tanımı yapılmalı ve program örneklerle pekiştirilmelidir.
- Temel Desen Dersi Öğretim Programı'nda kazanımlar gerçekleştirilirken öğrenci yeterlilikleri yanında çevre özellikleri, öğrencilerin ihtiyaçları, beklentileri ve hazır bulunuşluk düzeyleri dikkate alınmalıdır. Etkinlikler uygulanırken ya da yeni etkinlikler geliştirilirken programda yer alan kazanım ve kazanım açıklamaları göz ardı edilmemelidir.
- Temel Desen Dersi Öğretim Programı'nın üniteleri özümsemeli, gerek duyulduğunda her ünitenin bir başka üniteyle eş güdümlü yürütüldüğü esnek bir ders işleyişi sağlanmalıdır.
- Çizilecek nesnelerin seçiminde öğrencinin algı düzeyi, teknik becerisi ve hazır bulunuşlukları göz önünde bulundurulmalıdır. Öğrencilere seviyelerinin çok altında ve/veya çok üstünde görevler verilmemelidir.
- Öğrencilere desen için gerekli malzemeler tanıtılmalı, eskiz defteri kullanma alışkanlığı kazandırılmalı ve ilk dersin belli bir zamanında kısa süreli eskiz çalışmaları yaptırılmalıdır.
- Desen oluşturma becerilerini kazanma ve pekiştirme sürecinde öğrencilere yeteri kadar süre tanınmalı, her ünite için belirlenen zamanlara göre ders işlenmelidir.
- Ödev ve projelerin verilmesinde programda yer alan kazanımlara ve içeriğe bağlı kalınmalıdır.
- Öğrenciler, verilen ödev ya da proje kapsamında desen konusunda gelişmelerini sağlayacak şekilde yönlendirilmelidir. Konular ders üniteleriyle bağlantılı şekilde seçilmelidir.
- Öğrencilerin dünyada ve ülkemizde önemli sanatçıların eserlerini incelemeleri sağlanmalıdır.
- Ders içi kazanımların edinilmesine yardımcı olabilecek uygun görsel, işitsel ve basılı materyallerden de yararlanılmalıdır.
- Programın uygulanması sürecinde öğrencilerin becerilerini aktif olarak kullanmalarına olanak sağlayacak etkinlik ve çalışmalara yer verilmelidir.

- Öğrencilerin daha önce kazanılmış bilgi ve becerilerindeki eksiklikleri görmeleri ve bu eksiklikleri giderebilmeleri için yeni bireysel hedefler edinmeleri sağlanmalıdır.
- Öğrencinin kazanılmış motor becerileri ile yeni becerileri arasında bağlantılar kurularak gelişimi izlenmelidir.
- Öğrencilerin öğretim sürecinde üç boyutlu düşünebilme becerilerini geliştirmelerine olanak sağlayan etkinlikler düzenlenmelidir.
- Her öğrencinin eğitim sürecinde seviyesine göre becerilerini fark edeceği, başarma deneyimini hissedeceği sanat eserine olumlu bakış açısı ve sanatsal etkinlikleri takip etme alışkanlığı geliştirmelerini özendirici örnekler seçilmelidir.
- Öğrencilerin estetik duyarlılık içinde birbirlerine yardımcı olarak çalışacakları grup çalışmaları desteklenmelidir. Bu grup çalışmaları karşılıklı yeni fikirlerin doğmasını ve olumlu ilişkilerin geliştirilmesini sağladığı için özendirilmelidir.
- Sanatsal becerilerin kazanılması yanında öğrencilerin estetik algısının gelişme sürecini izleyen ölçme değerlendirmeler ve pekiştirici okumalar, etkinlik sonunda yapılmalıdır.
- Programda yer alan değerlerin üniteler içerisinde etkinlik, çalışma, okuma parçası veya araştırma konusu olarak yer alması sağlanmalıdır.
- Öğretmen; öğrencileri millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerler bakımından besleyici; öğrencilere demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını yerine getirmede yol gösterici olmalıdır.

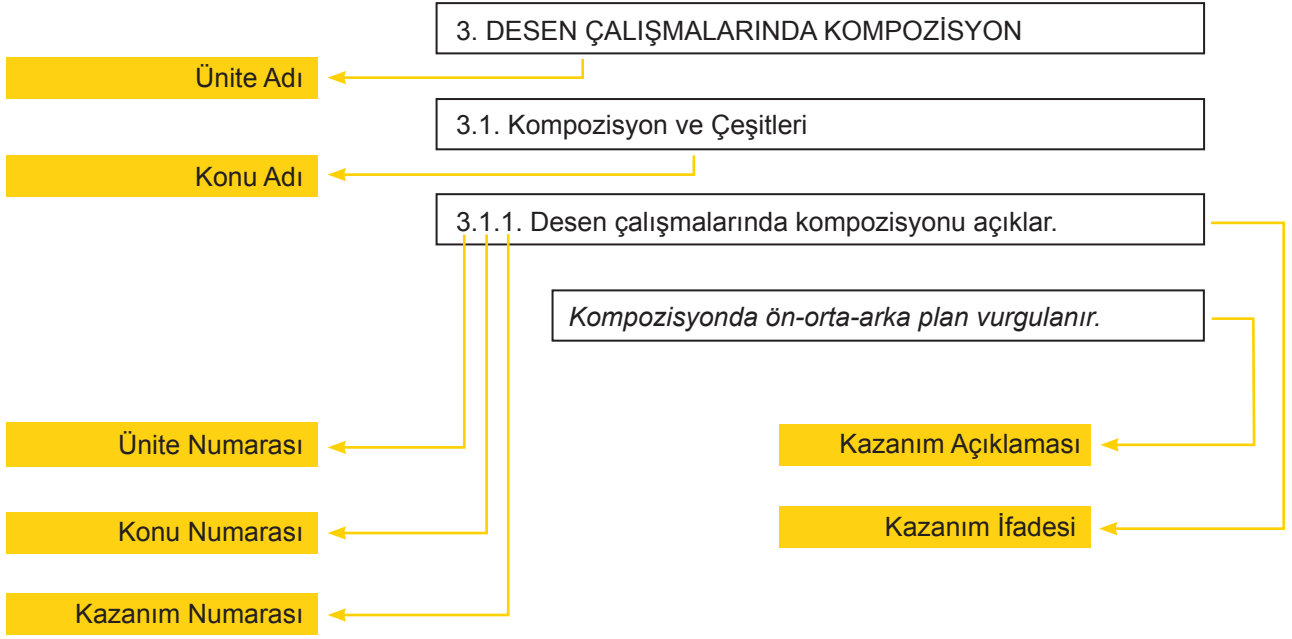
2.4. KAZANIM SAYISI VE SÜRE TABLOSU

ÜNİTE	Kazanım Sayısı	Ders Saati	Oran %
DESEN BİLGİSİ	3	6	8
DESENİ OLUŞTURAN ÖGELER VE İLKELER	5	16	22
DESEN ÇALIŞMALARINDA KOMPOZİSYON	3	10	14
TEMEL PERSPEKTİF	3	14	19
DESEN ÇALIŞMALARINDA NESNE ETÜTLERİ	7	14	20
ANTİK MODELDEN DESEN	2	12	17
TOPLAM	23	72	100

3. TEMEL DESEN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

3.1. KAZANIMLARIN YAPISI

Programda ünite temelli yaklaşım esas alınmıştır. Programda altı ünite bulunmaktadır. Kazanımlar; ünite, konu ve kazanım numarası esas alınarak numaralandırılmıştır. Kazanımlara ilişkin açıklamalar, sınırlamalar veya uyarılar kazanımı takip eden satırda italik yazı karakteriyle ifade edilmiştir. Kazanımların yapısı aşağıda şematik olarak gösterilmiştir.

Şekil 1. Kazanımların Yapısı

3.2. ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

1. DESEN BİLGİSİ

1.1. İlk Çağlardan Günümüze Desen

1.1.1. Plastik sanatlarda desenin önemini açıklar.

1.2. Desen Çeşitleri

1.2.1. Plastik sanatlarda desen çeşitlerini açıklar.

Çizgisel, lekese, tonal, akademik, artistik desen terimleri vurgulanır.

1.2.2. Desen çalışmaları yapar.

2. DESENİ OLUŞTURAN ÖGELER VE İLKELER

2.1. Deseni Oluşturan Öğeler

2.1.1. Nokta, çizgi, leke ve dokuyu açıklar.

2.1.2. Desen öğeleri ile form çalışmaları yapar.

Nokta, çizgi ve leke ile ayrı ayrı form çalışmaları yapılır.

2.1.3. Desen öğeleri ile doku çalışmaları yapar.

Doğal ve yapay form çizimleri yapılır.

2.2. Deseni Oluşturan İlkeler

2.2.1. Desen çizimi üzerinde desen ilkelerini açıklar.

Oran-orantı, denge, hareket-yön, ritim, zıtlık, doluluk-boşluk, vurgu, birlik-bütünlük ilkeleri vurgulanır.

2.2.2. Desen çizimlerinde kompozisyon ilkelerini uygular.

3. DESEN ÇALIŞMALARINDA KOMPOZİSYON

3.1. Kompozisyon ve Çeşitleri

3.1.1. Desen çalışmalarında kompozisyonu açıklar.

Kompozisyonda ön-orta-arka plan vurgulanır.

3.1.2. Desen çalışmalarında kompozisyon çeşitlerini ayırt eder.

3.1.3. Kompozisyon çeşitlerini desen çalışmalarında kullanır.

4. TEMEL PERSPEKTİF

4.1. Perspektif ve Perspektifte Temel Kavramlar

4.1.1. Perspektifi açıklar.

Resim düzlemi, yer düzlemi, ufuk çizgisi, görme noktası, kaçma noktası ve kaçan çizgiler kavramları vurgulanır.

4.2. Perspektif Çeşitleri

4.2.1. Perspektif çeşitlerini açıklar.

4.2.2. Geometrik nesnelerin perspektif çizimlerini yapar.

Tek ve iki kaçış noktalı perspektif çizimleri yapılır.

5. DESEN ÇALIŞMALARINDA NESNE ETÜTLERİ

5.1. Nesne Etütlerinde Oran-Orantı

5.1.1. Desen çalışmasında ölçü alma tekniğini kullanır.

5.1.2. Nesne çizimleri yapar.

a) Nesnenin geometrik formu tespit edilir.

b) Çizimlerinde nesnelerin aksı doğru belirtilir.

5.2. Nesne Etütlerinde Hacim

5.2.1. Işık kaynaklarını açıklar.

5.2.2. Işık-gölgenin nesne üzerindeki etkisini ayırt eder.

5.2.3. Nesne etütlerinde hacimlendirme çalışmaları yapar.

5.3. Doğal ve Yapay Nesneler

5.3.1. Doğal ve yapay nesnelerin yapısal özelliklerini ayırt eder.

5.3.2. Doğal ve yapay nesne etütleri yapar.

6. ANTİK MODELDEN DESEN

6.1. Tors

6.1.1. Torsu tanımlar.

6.1.2. Torstan desen çizimleri yapar.

a) Tors çiziminde oran-orantıya dikkat edilir.

b) Tek ve iki figürlü tors çizilir.

c) Evrensel ve lokal ışık ile tors çizilir.